

N:o 24.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående dödande af två till säkerhet för beviljade statslån i Klintehamn—Roma järnvägsaktiebolags och Slite—Roma järnvägsaktiebolags järnvägar meddelade inteckningar; gifven Stockholms slott den 26 januari 1906.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att två inteckningar, som meddelats, den ena i Klintehamn—Roma järnvägsaktiebolags och den andra i Slite—Roma järnvägsaktiebolags järnväg till säkerhet för ett hvart af bolagen beviljade statslån, må dödas, såvidt de besvära, förstberörda inteckning två å ett af kommissionslandtmätaren Axel Ytterberg år 1904 upprättadt karteutdrag utmärkta områden om tillhoppa 56 ar 70 kvadratmeter, samt sistberörda inteckning ett å samma karteutdrag angifvet område om 13 ar.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

Axel Schotte.

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26
januari 1906.*

Närvarande.

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
BIESÈRT,
friherre MARKS VON WÜRTEMBERG,
TAMM,
SIDNER,
HELLNER,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Schotte, yttrade:

Uti en till Eders Kungl. Maj:t ingifven skrift har styrelsen för Gottlands järnvägsaktiebolag anhållit, bland annat, om Eders Kungl. Maj:ts medgifvande, att två in-teckningar, som meddelats i Klintehamn—Roma järnvägsaktiebolags och Slite—Roma järnvägsaktiebolags järnvägar till säkerhet för sistnämnda båda bolag beviljade statslån, måtte dödas, försåvidt de besvarade tre vid Roma station belägna områden.

Med anledning häraf tillåter jag mig erinra, att Eders Kungl. Maj:t den 31 december 1896 beviljat Klintehamn—Roma järnvägsaktiebolag rättighet att, i enlighet med då jämväl fastställd plan, anlägga och till allmänt begagnande mot afgift upplåta järnväg från Klintehamn

till Roma station å Gottlands järnvägsaktiebolags järnväg, under förklarande att frågan om anordningarna och villkoren för Klintehamn—Roma järnvägs inledning på Roma station och sammanslutning med den andra järnvägen finge afgöras medelst öfverenskommelse mellan de båda bolagen.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t den 23 april 1897 beviljat Klintehamn—Roma järnvägsaktiebolag för dess järnvägsanläggnings utförande från de medel till belopp af 7,500,000 kronor, som 1896 års Riksdag ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande till låneunderstöd för enskilda järnvägsanläggningar, ett statslån till belopp af tvåhundra-fjortontusen kronor, att utgå af 1897 års anslag.

Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts nyssberörda, den 31 december 1896 gifna förklaring har den 6 augusti 1898 afslutats kontrakt mellan Gottlands järnvägsaktiebolag och Klintehamn—Roma järnvägsaktiebolag angående villkoren för anslutningen å Roma station. I detta kontrakt har sistnämnda järnvägsaktiebolag förbundit sig *dels* att gå i författning om exproprierande af två områden om tillhopa 56 ar 70 kvadratmeter, belägna i södra delen af Roma stationsområde, öster och väster om Gottlands järnvägsaktiebolags järnväg, hvilka områden till följd af anslutningen ansetts erforderliga för stationsområdets utvidgande, *dels ock* att, så fort ske kunde, med full äganderätt öfverlåta samma områden på Gottlands järnvägsaktiebolag.

Af ett vid den underdåniga ansökningen fogadt, af Stockholms rådstufvurätt den 30 mars 1905 utfärdadt gravationsbevis inhämtas, att rådstufvurätten den 24 april 1899 dels meddelat lagfart å Klintehamn—Roma järnväg, dels ock beviljat inteckning i järnvägen för statslånet, samt att järnvägen därutöfver icke är besvärad med någon sökt eller beviljad inteckning.

Därefter har Eders Kungl. Maj:t den 16 november 1900 förklarat, bland annat, att berörda statslån skulle nedsättas till tvåhundra-tretton tusen tvåhundra-femtio kronor.

Vidare får jag erinra, att Eders Kungl. Maj:t den 26 mars 1897 beviljat F. Degerman med flera rättighet att, i enlighet med då jämväl fastställd plan, anlägga och till allmänt begagnande mot afgift upplåta järnväg från Slite till Roma station, under förklarande att frågan om anordningarna och villkoren för järnvägens inledning på nämnda station och sammanslutning med Gottlands järnvägsaktiebolags järnväg finge afgöras medelst öfverenskommelse mellan koncessionshafvarna och bolaget; och har berörda koncession sedermera blifvit med Eders Kungl.

Maj:ts samtycke öfverlåten på Slite—Roma järnvägsaktiebolag. Därefter har Eders Kungl. Maj:t den 29 september 1899 beviljat sistnämnda bolag för dess järnvägsanläggnings utförande ett statslån till belopp af trehundrafyrtiotusen kronor att utgå af de medel, 1896 års Riksdag anvisat till understödjande af enskilda järnvägsanläggningar.

Enligt ett, till följd af Eders Kungl. Maj:ts nyssnämnda den 26 mars 1897 meddelade förklaring, den 15 och den 17 juni 1901 träffadt aftal mellan Gottlands järnvägsaktiebolag och Slite—Roma järnvägsaktiebolag angående villkoren för sistnämnda bolags järnvägs anslutning å Roma station har samma bolag, hvilket låtit exproprieras ett med anledning af anslutningen för Roma stationsområdes utvidgning behöfligt område, åtagit sig att med full äganderätt och gravationsfritt öfverlämna berörda jordområde till Gottlands järnvägsaktiebolag.

Stockholms rådstufvurätt har därefter, jämlikt ett i ärendet föredt, den 30 mars 1905 utfärdadt gravationsbevis, dels den 16 juni 1902 meddelat lagfart å Slite—Roma järnväg, dels ock den 25 augusti 1902 beviljat inteckning i järnvägen för det Slite—Roma järnvägsaktiebolag beviljade statslån; och är enligt samma bevis järnvägen därutöfver icke besvärad med någon sökt eller beviljad inteckning.

Den 13 maj 1904 har Eders Kungl. Maj:t slutligen förklarat, att sistberörda statslån skulle nedsättas till trehundratrettioniotusen kronor.

Uti den underdåniga ansökningsen har styrelsen för Gottlands järnvägsaktiebolag anfört följande. De ifrågavarande områdena vid Roma station, hvilka exproprierats af Klintehamn—Roma och Slite—Roma järnvägsaktiebolag, hade sedermera icke öfverlåtits på Gottlands järnvägsaktiebolag, utan i stället, då lagfart meddelades å Klintehamn—Roma och Slite—Roma järnvägar, blifvit inbegripna i dessa järnvägar och sedermera jämväl i sammanhang med dem intecknade för förenämnda statslån. Med anledning häraf har styrelsen hemställt, att Eders Kungl. Maj:t ville tillåta, att områdena finge afskiljas från sistnämnda båda järnvägar och tilläggas Gottlands järnvägsaktiebolags järnväg, samt att de för statslånen beviljade inteckningarna finge dödas, för såvidt de besvärade ifrågakomna områden.

Å ett ansökningsen bifogadt, af kommissionslandtmätaren Axel Ytterberg år 1904 upprättadt utdrag af expropriationskartorna öfver områdena invid Roma station hafva de af Klintehamn—Roma järnvägsaktiebolag exproprierade två områdena utmärkts med gul färg och betecknats med numren 1 och 2, samt det af Slite—Roma järnvägsaktiebolag exproprierade området, beläget i stationsområdets norra

del, utmärkts med röd färg och betecknats med nummer 3. Enligt en å karteutdraget tecknad beskrifning innehålla områdena i areal, det med nummer 1 betecknade 31 ar 50 kvadratmeter, det med nummer 2 betecknade 25 ar 20 kvadratmeter och det med nummer 3 betecknade 13 ar. Jämlikt samma beskrifning hafva ersättningsbeloppen för områdena beräknats analogt med de vid föregående expropriationer åsatta värden och upptagits för området nummer 1 till 189 kronor, för nummer 2 till 151 kronor 20 öre och för nummer 3 till 52 kronor

Uti särskilda vid den underdåniga ansökningen fogade skrifter hafva Klintehamn—Roma och Slite—Roma järnvägsaktiebolag, med förmälan att ifrågavarande områden blifvit genom förbiseende såväl inbegripna i bolagens järnvägar, då lagfart meddelats å dessa, som ock jämte järnvägarna in-tecknade för statslånen, tillstyrkt nådigt bifall till den gjorda framställningen samt medgifvit, hvartdera bolaget så vidt anginge dess järnväg, att in-teckningarna finge dödas i områdena och förklaras gällande för hela skuldbeloppen jämte ränta i bolagets järnvägar i öfrigt.

Öfver den underdåniga ansökningen har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, till följd af nådig remiss, afgifvit underdånigt utlåtande af den 3 augusti 1905; och har styrelsen däruti, enär ansökningen afsåge att reglera ett förhållande, hvarom öfverenskommelse träffats mellan vederbörande järnvägsbolag, och de områden, som frånginge vederbörande järnvägar, ej vore af den storlek, att deras frånskiljande syntes kunna minska säkerheten för de beviljade statslånen, samt i öfrigt äfven Gottlands järnväg häftade för in-tecknad statslån och följaktligen genom öfverflyttningen vunne, hvad de båda andra järnvägarna förlorade, tillstyrkt bifall till ansökningen.

Fullmäktige i riksgäldskontoret, som jämväl lämnats tillfälle att i ärendet afgifva yttrande, hafva uti underdånigt utlåtande den 11 augusti 1905 anført följande: Såsom af handlingarna framginge, ägde staten in-teckning med första förmånsrätt i såväl Klintehamn—Roma som Slite—Roma järnväg till säkerhet för de statslån, som af Eders Kungl. Maj:t beviljats och från riksgäldskontoret utlämnats för anläggning af ifrågavarande båda järnvägslinjer. Det Klintehamn—Roma järnvägsaktiebolag beviljade statslånet, ursprungligen uppgående till 214,000 kronor, hade genom Eders Kungl. Maj:ts bref af den 16 november 1900 blifvit nedsatt till 213,250 kronor, hvilket belopp i dess helhet af bolaget utbekommits i riksgäldskontoret under åren 1897—1900. Sin betalningsskyldighet för lånet hade bolaget ej förmått helt och hållet

fullgöra, utan uppginge bolagets förfallna skuld till riksgäldskontoret till följande belopp:

kapital	kronor	4,561: 62
ränta	»	14,420: 27
		<hr/>
	kronor	18,981: 89,

hvertill komme öfverränta efter 5 procent å 8,319 kronor 39 öre från den 12 januari 1905 och å 10,662 kronor 50 öre från den 1 maj samma år. Slite—Roma järnvägsaktiebolags statslån, hvilket beviljats att utgå med 340,000 kronor, hade sedermera af Eders Kungl. Maj:t enligt beslut af den 13 maj 1904 nedsatts till 339,000 kronor, och hade bolaget i riksgäldskontoret lyftat nämnda helopp under åren 1900—1902. Ej heller detta bolag hade varit i stånd att fullgöra stadgade annuitetslikvider å statslånet, i följd hvaraf riksgäldskontoret hos bolaget ägde förfallen fordran å 33,367 kronor 68 öre, sålunda fördelad:

kapital	kronor	1,695: —
ränta	»	30,510: —
balanserad öfverränta	»	1,162: 68
		<hr/>
	kronor	33,367; 68

jämte öfverränta efter 5 procent å 32,205 kronor från den 31 december 1904. De områden, om hvilkas afsöndring fråga nu blifvit väckt, syntes visserligen icke vara af något betydande värde, och säkerheten för de till Klintehamn—Roma och Slite—Roma järnvägsaktiebolag utlämnade statslånen torde sålunda knappast i väsentlig mån minskas genom in-teckningarnas dödande, i hvad de besvärade samma områden. Äfven den omständigheten, att aftal om öfverlåtelse på Gottlands järnvägsaktiebolag af ifrågavarande områden träffats, redan innan lagfart meddelades å de båda anslutande järnvägarna, syntes innefatta ett skäl för bifall till den gjorda ansökningen. Emellertid torde å andra sidan vid bedömning af denna fråga icke kunna lämnas obeaktadt, att Klintehamn—Roma och Slite—Roma järnvägsaktiebolag, såsom förut nämnts, hittills icke varit i stånd att fullgöra sin betalningsskyldighet för statslånen, hvilket förhållande särskildt manade till omsorg om bibehållande af statens realsäkerhet oförminskad; och ansåge sig fullmäktige till följd däraf icke kunna utan medgifvande af Riksdagen vidtaga åtgärder för dödning i områdena af de in-teckningar, riksgäldskontoret ägde till säkerhet för sin fordran hos sistberörda två järnvägsaktiebolag.

Af hvad i detta ärende förekommit framgår, att ifrågavarande områden, i enlighet med därom träffade aftal, rätteligen skolat tillfalla Gottlands järnvägsaktiebolag, men att de till följd af förbiseende inbegripits i Klintehamn—Roma och Slite—Roma järnvägar, då lagfart meddelats å dessa, och till följd däraf äfven in-tecknats för de sistnämnda järnvägar beviljade statslån. Med anledning häraf anser jag mig böra förorda, att de för statslånen meddelade in-teckningarna må dödas, så vidt de besvåra ifrågakomna områden. Såsom i ärendet upplysts, äro äfven dessa områden af ringa yttinnehåll och värde, hvarför desammas häftande för statslånen icke nämnvärdt lärer bidra till ökande af statens säkerhet för lånens återgåldande. Då emellertid, på de af riksgäldskontoret anförda skäl, Riksdagens samtycke till den ifrågasatta åtgärden synes mig erforderligt, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte med anledning af ifrågavarande ansökning föreslå Riksdagen medgifva,

Departements-
chefens
yttrande.

att de båda in-teckningar, som meddelats, den ena i Klintehamn—Roma järnvägsaktiebolags och den andra i Slite—Roma järnvägsaktiebolags järnväg till säkerhet för ett hvart af bolagen beviljade statslån, må dödas, så vidt de besvåra, förstberörda in-teckning två å omförmälda, af kommissionslandtmätaren Ytterberg år 1904 upprättade karteutdrag utmärkta områden om tillhoppa 56 ar 70 kvadratmeter samt sistberörda in-teckning det å samma karteutdrag angifna område om 13 ar.

Uti hvad departementschefen sålunda yttrat och tillstyrkt instämde statsrådets öfriga ledamöter; och behagade Hans Maj:t Konungen bifalla hvad statsrådet sålunda tillstyrkt samt förordna, att nådig proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Carl Stålhammar.